

Do ruky se Vám dostává krátký informační dokument, jehož snahou je v základech přiblížit institut evropského ochranného příkazu.

Nemá ambice zodpovědět všechny otázky, které Vás v souvislosti s tímto ochranným nástrojem mohou napadnout, ani není vyčerpávajícím právním rozbohem, o to se budeme snažit v následujících specializovaných příručkách, které budou vydány v průběhu tohoto roku.¹

Váš tým proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

Kde najít prostředky ochrany obětí násilí a obtěžování?

- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže
- zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních
- směrnice EP a Rady 2011/99/EU o evropském ochranném příkazu

Jak zajistit bezpečí oběti násilí a obtěžování?

- krátkodobou ochranou poskytovanou dle zákona o policii
- předběžným opatřením v občanském soudním řízení
- předběžným opatřením v trestním řízení
- vykázaním osoby ze společného obydlí podle zákona o policii
- prostředky zvláštní ochrany svědka
- utajením totožnosti i podoby oběti v postavení svědka
- opatřením k zabránění kontaktu oběti s osobou, kterou označila za pachatele, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, nebo proti níž se vede trestní řízení
- evropským ochranným příkazem

Co je to evropský ochranný příkaz (EPO)²?

- účinný nástroj při zajišťování bezpečného společného prostoru pro oběti násilí, stalkingu a jiných forem zneužívání (dále souhrnně jen oběti)
- mechanismus, který umožňuje, aby mezi členskými státy EU byly uznávány ochranné příkazy vydané jako opatření trestního práva

Pokud byl v některém členském státě **vydán ochranný příkaz na návrh oběti**, může oběť chtít i nadále využívat jeho ochrany při **stěhování** či **cestování do jiného členského státu**. Za tímto účelem zavedla EU mechanismus pro **vzájemné uznávání ochranných příkazů**.

Jakých ochranných příkazů?

V české právní úpravě se jedná se o předběžná opatření dle trestního řádu ukládající:

- a) zákaz styku s poškozeným (§ 88d),
- b) zákaz vstoupit do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí (§ 88e),
- c) zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g).

Dále některá rozhodnutí činěná v rámci tzv. odklonů, a to:

- a) rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání podezřelého (§ 179g),
- b) rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněného (§ 307),

je-li současně uloženo přiměřené omezení nebo povinnost, jež svojí povahou odpovídá omezení či povinnosti předpokládané § 48 odst. 4 trestního zákoníku, konkrétně

- a) zdržet se návštěv nevhodného prostředí a styku s určitými osobami nebo
- b) zdržet se neoprávněných zásahů do práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

1 Tento dokument vznikl v rámci realizace projektu Artemis *Promoting the right of protection of women through the application of the EC Directive 2011/99/EU and the European Protection Order – ARTEMIS podpořeného Evropskou komisí prostřednictvím programu Spravedlnost (2014–2020)*.

2 EPO = European Protection Order

Chrání-li tedy oběť ochranný příkaz vydaný v rámci trestního práva v jednom členském státě, může požádat o **evropský ochranný příkaz**. Ochrana by měla být zajištěna prostřednictvím nového ochranného opatření přijatého členským státem, do nějž **bude oběť cestovat nebo se stěhovat**, a to v návaznosti na zjednodušený a zrychlený postup.

POZOR!

EPO nelze vydat u ochranných opatření **vydaných správními či civilními orgány mimo trestní řízení**: v českém právním řádu **institut vykázání** podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a **předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí** dle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Chrání-li tedy oběť ochranný příkaz vydaný v rámci občanského práva členským státem jejího bydliště, může použít **nařízení (EU) č. 606/2013 o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech**, jež zavádí mechanismus, který umožňuje, aby mezi členskými státy byly přímo uznávány ochranné příkazy vydané jako opatření občanského práva. Chrání-li tedy oběť ochranný příkaz vydaný v rámci občanského práva členským státem jejího bydliště, může jej uplatnit **přímo v jiném členském státě**, a to **získáním osvědčení** a jeho **předložením příslušným orgánům** k doložení jejích práv.

EPO v otázkách a odpovědích

Které organizace/instituce jsou do procesu žádosti a vydání EPO zapojeny?

EPO je vydáván okresními soudy nebo státními zastupitelstvími.

Uznávání EPO

O uznání EPO, vydaného v jiné zemi rozhoduje příslušný český okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje, nebo má bydliště chráněná osoba. Pokud takový EPO neuzná, musí oběť informovat o předběžných opatřeních, která nabízí české právo.

Jaký je časový limit pro vydání EPO?

Zákonem nejsou stanoveny lhůty pro rozhodnutí, pouze je zde povinnost rozhodovat neprodleně.

Je obětí, které jsou vhodné pro EPO, poskytována bezplatná právní pomoc?

Ne. Alternativně se mohou obrátit na neziskové organizace, které se specializují na právní pomoc obětem trestných činů nebo využít cesty k získání bezplatné právní pomoci umožněné českou legislativou za předpokladu naplnění stanovených podmínek (např. omezený počet hodin advokáta).

Pro které důvody může kompetentní orgán odmítnout žádost o EPO?

- uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření by bylo v rozporu s překážkou věci pravomocně rozhodnuté
- skutek, pro který byl ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu vydán, nenaplnuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva České republiky
- ohrožující osoba požívá podle právního řádu České republiky nebo mezinárodního práva výsad a imunit, pro které je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení
- ohrožující osoba by nebyla podle právního řádu České republiky vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které byl vydán ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu
- trestní odpovědnost za jednání, pro které byl ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu vydán, je podle právního řádu České republiky promlčena a takový ochranný příkaz byl vydán pro skutek, jehož stíhání je podle právního řádu České republiky v pravomoci orgánů České republiky
- zákaz nebo omezení uložené ohrožující osobě ochranným příkazem popsáným v evropském ochranném příkazu neodpovídá zakazu nebo omezení uvedenému v § 341 odst. 2
- zákaz nebo omezení uložené ohrožující osobě ochranným příkazem popsáným v evropském ochranném příkazu je součástí trestu nebo ochranného opatření, na jejichž výkon se v České republice vztahuje amnestie, a takový zákaz nebo omezení byly uloženy pro skutek, jehož stíhání je podle právního řádu České republiky v pravomoci orgánů České republiky

Pokud neexistuje důvod pro neuznání, EPO musí být uznán.

Umožňuje náš stát vydání EPOs do více států zároveň, pokud oběť chce zůstat ve více státech paralelně?

Legislativa to nevyklučuje.

Jak dlouho v ČR trvá (jaká je lhůta) uznat EPO v případě, že je vykonávajícím státem?

V zákoně (ani ve směrnici) není žádná lhůta stanovena. Pouze je stanoveno, že soudce musí jednat „neprodleně“ a po uznání EPO se při navazujících opatřeních má jednat přiměřeně k § 88b až § 88m trestního řádu. EPO tím ztrácí

svůj význam oproti státním předběžným opatřením, jelikož nelze zaručit, že by byl vydán/uznán dostatečně včas.

Pro jaké druhy trestných činů je EPO v ČR platné?

EPO nepostihuje specifické trestné činy.

Poskytuje EPO stejnou míru ochrany oběti, jakou požívá ve vydávající zemi?

Ne, v případě vydání předběžných opatření dle trestního řádu je v ČR nutné, aby byla osoba, kterou postihují, trestně stíhána (osoba je obviněná). Zatímco předběžné opatření vydané na základě EPO lze vydat i proti osobě podezřelé, nikoliv obviněné. Předběžná opatření vydaná na základě EPO dále nejsou omezena v trvání dle trestního řádu. Míra ochrany na základě EPO je tedy v tomto směru vyšší.

Je EPO nějakým způsobem monitorován nebo je ponecháno na oběti, aby ohlásila jeho porušení?

Ne. Případné porušení musí oznámit oběť.

Jak ČR monitoruje, že vykonávající stát skutečně vykonává námi vydané EPO?

Vykonávající stát má povinnost nahlásit vydávajícímu státu porušení EPO.

Jak ČR v roli vykonávajícího státu monitoruje aplikaci EPO?

Pokud dojde k porušení EPO, resp. návazných opatření, může být ohrožující osobě udělena pořádková pokuta.

Jaké jsou předpokládané sankce za porušení EPO?

Lze uložit pouze pořádkovou pokutu.

Za jakých podmínek může ČR ukončit ochranné opatření přijaté v návaznosti na uznání EPO z jiného státu?

- příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí soud, že netrvá na dalším výkonu návazného opatření uloženého na základě původního evropského ochranného příkazu
- chráněná osoba se přestala zdržovat na území České republiky nebo zde již nemá bydliště
- příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí soud o zrušení evropského ochranného příkazu
- nastane jiná skutečnost, v jejímž důsledku nelze pokračovat ve výkonu návazného opatření uloženého na základě uznaného evropského ochranného příkazu

Formulář žádosti o vydání EPO

si stáhněte z: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Compodium/CS/259/9/909/53/394/2/0/92/92/0/1/912/1/0/0
nebo načtěte tento QR kód.

Více informací o EPO se můžete dozvědět na webových stránkách projektu Artemis: <https://www.artemis-europa.eu>

Informace o činnosti organizace proFem můžete průběžně sledovat na webových stránkách: www.profem.cz

ARTEMIS

Tento dokument vznikl za podpory programu Evropské komise Spravedlnost (2014–2020)